

گزارشی از طرح

قربانی حج سال ۱۳۷۲

طهماسب مظاهری

قربانی نمودن، یکی از مناسک حج است و هر ساله، حداقل به تعداد حجاج بیت‌الله الحرام، ذبح انجام می‌شود.

این مرحله از مناسک یکی از مراحل - تا حدی - پرزحمت حج، برای زائران بوده و هست. انتخاب گوسفند و ذبح آن، در کشتارگاه‌های سنتی انجام می‌شود و پس از ذبح، لاشهٔ قربانی در میان لاشه‌های دیگر، رها می‌گردد تا دفن یا سوزانده شود.

از این رو در سال ۷۲، سازمان حج و زیارت تصمیم بر آن گرفت که با بهره برداری از امکانات و تأسیسات موجود و استفاده از تجربهٔ سال گذشته، نسبت به بازیابی گوشت‌های قربانی، در یک سطح وسیع، اقدام نماید. لذا در این زمینه طرحی را تهیه کرده و در سال ۷۲ به اجرا در آورد.

در سالیان دور، به دلیل کم بودن تعداد زائران، و شرایط اقتصادی کشور عربستان، اکثر قریب به اتفاق گوشت‌های قربانی را زائران یا آنان که استحقاق دارند مصرف می‌کردند، تا این که به مرور زمان، با افزایش تعداد زائران و بالا رفتن سطح بهداشت، درصد بیشتری از گوشت‌های قربانی بدون استفاده مانده و پس از ذبح، در انتظار سوزاندن یا دفن شدن، در محل باقی می‌ماند.

دولت عربستان از حدود ۹ سال قبل، شروع به ایجاد واحدهای کشتارگاه صنعتی نموده و تا

سال ۷۲ سه کشتارگاه صنعتی با ظرفیت حدود ۵۰۰ هزار رأس، در مدت سه شبانه روز احداث کرده است. این کشتارگاهها، دارای آغل، خطوط ذبح، نقاله‌های برقی، سالن خنک ۵ درجه و تونل انجماد ۱۸ درجه می‌باشند. همچنین محل استراحت و غذاخوری‌های مناسبی برای ذابحین و پرسنل در نظر گرفته شده است. سرمایه‌گذاری این تأسیسات از محل بودجه دولت عربستان انجام شده و اداره و بهره‌برداری و مدیریت تأسیسات، طی قراردادی به بانک توسعه اسلامی واگذار شده است.

بانک توسعه اسلامی هر ساله نسبت به خرید گوسفند، از استرالیا و زلاندنو از طریق یک شرکت پیمانکاری، اقدام می‌نماید. برای ذبح گوسفندان، با یک شرکت پیمانکاری قرار داد می‌بندد. آن شرکت پیمانکاری، با یک تیم ذابح که اکثریت قریب به اتفاق آنان از ترکیه هستند، تعهد ذبح تعداد معینی گوسفند را، در مدت ۷۲ ساعت در هر کشتارگاه می‌کنند. شرکت پیمانکاری دیگری مسئولیت آوردن گوسفندان از آغل تا خطوط ذبح را دارد که برای این کار بطور عمده از افراد بنگلادشی استفاده می‌شود. یک شرکت دیگر نیز طرف قرارداد بانک توسعه اسلامی است. برای این که تأسیسات فنی کشتارگاه را نگهداری و تعمیر کند و آماده کار نگه دارد.

ارتباط بانک توسعه اسلامی و زائران در چار چوب زیر تنظیم می‌گردد:

۱- بانک توسعه اسلامی هر ساله به تعداد گوسفندان مورد نظر برای ذبح در هر سه کشتارگاه، کوپن سه قسمتی چاپ می‌کند.

۲- این کوپنها در اختیار یکی از مؤسسات مالی و صرافی عربستان قرار می‌گیرد تا با تبلیغاتی که می‌شود، به حجاج داوطلب فروخته شود.

۳- بهای گوسفندان که در روی کوپنها درج شده ثابت می‌باشد و در صورت نوسان قیمت بازار آزاد، این قیمت تغییر نمی‌کند.

۴- بهای تعیین شده برای گوسفندان، شامل کلیه هزینه‌های خرید، حمل، نگهداری، تغذیه، ذبح، انجماد، حمل و نقل تا محل توزیع، و توزیع گوسفندان می‌باشد. براساس اظهارات مسئولین بانک توسعه اسلامی، این بانک، در این عملیات سودی برای خود در نظر نگرفته است و مبلغ مختصری (حدود ۲۰ میلیون ریال سعودی) هم در هر سال ضرر یا سوبسید می‌دهد.

۵- عملیات ذبح در کشتارگاهها، در طول سه شبانه روز، از صبح روز دهم ذیحجه در سه شیفت انجام می‌شود و هر شیفت ۸ ساعت کار می‌کند و در پایان هر شیفت، تمامی پرسنل ذابح داخل کشتارگاه، تغییر کرده و جای خود را به گروه دیگر می‌دهند.

۶- بر اساس فتوای علمای اهل سنت، حجاج اهل تسنن الزامی به رعایت ترتیب اعمال

رمی جمره عقبه، ذبح، حلق و تقصیر ندارند. این حجاج با خریدن کوبین گوسفند، به بانک توسعه اسلامی وکالت می‌دهند که از طرف آنها، در فاصله روزهای دهم، یازدهم و دوازدهم ذیحجه، گوسفندی را ذبح کند و با دادن این وکالت، در روز عید قربان نسبت به انجام سایر اعمال (رمی جمره عقبه و حلق و تقصیر و خروج از احرام) اقدام می‌نمایند و برای آنها مهم نیست که چه موقع ذبح گوسفند آنان انجام می‌شود. این روش امکان استفاده از حداکثر ظرفیت کشتارگاهها را فراهم می‌کند. ۷- علاوه بر مورد فوق الذکر، ذبح گوسفندان در کشتارگاه بدون ذکر نام حجاج انجام می‌شود و معین نمی‌شود که کدام گوسفند به نیابت و وکالت از کدام حاجی است. تنها کنترلی که می‌شود این است که به تعداد کوبین فروخته شده به حجاج، گوسفند ذبح می‌شود. در سال جاری، پیش بینی شده است که حجاجی که مایل باشند بر ذبح گوسفندان نظارت کنند، می‌توانند حداقل هر ۳۰ نفر به یک نفر وکالت دهند که به کشتارگاه بیاید و بر ذبح گوسفندان مربوط به موکلین خود نظارت کند و در واقع آن گوسفندان را گوسفندان مربوط به موکلین خود فرض کند و از ذبح گوسفندان موکلین خود مطمئن شده و مراتب را به آنان اطلاع دهد. البته تعداد بسیار محدودی از حجاج، از این امکان استفاده می‌کنند.

گوسفندانی که به عنوان کفاره یا دیه ذبح می‌شود بصورت گرم در مکه معظمه بین فقرای مکه و حجاج مستحق توزیع می‌شود. از گوسفندانی که ذبیحه حجاج هستند نیز تعدادی در مکه بصورت گرم بین نیازمندان توزیع می‌گردد و قسمت عمده آن بر اساس تصمیم مدیریت بانک توسعه اسلامی، به کشورهای اسلامی - عمدتاً در قاره آفریقا - حمل و توزیع می‌شود.

ظرفیت ذبح، در سه کشتارگاه صنعتی موجود، کمتر از نصف گوسفندانی است که هر سال ذبح می‌شود و هنوز بخش بیشتری از گوسفندان در کشتارگاههای قدیم، بصورت قبلی ذبح، دفن و سوزانده می‌شوند. بر اساس اظهار مسؤولین بانک، طرح یک کشتارگاه بزرگ در محل کشتارگاه قدیمی، تهیه و ماشین آلات و ابزار و وسائل آن خریداری شده است. این کشتارگاه به تنهایی ظرفیتی معادل هر سه کشتارگاه فعلی را خواهد داشت و ظرفیت اسمی آن ۵۵۰ هزار رأس گوسفند در ۷۲ ساعت برآورد می‌شود. برنامه‌ای که اظهار می‌شد، این است که عملیات اجرایی کشتارگاه جدید، حداکثر ۴۰ روز بعد از موسم حج امسال شروع شده و برای سال آتی قابل استفاده خواهد بود.

دیدگاه و نقش ایران پیرامون قربانگاه جدید

عملیات مربوط به احداث کشتارگاههای صنعتی از ۹ سال پیش شروع شده، لیکن جمهوری

اسلامی ایران تا سال قبل در استفاده از این امکانات، مشارکتی نمی‌کرد.

عمده دلایل عدم مشارکت ایران در این طرح، عبارت بود از:

- ۱ - عدم رعایت ترتیب و ذبح نشدن قربانی به نام افراد.
- ۲ - ذبح گوسفندان توسط ذابحین ترک که عمدتاً از اهل تسنن بودند.
- ۳ - تصور برخی از روحانیون و مدیران محترم کاروانها که کشتارگاههای قدیمی در منی و کشتارگاههای جدید در خارج از آن سرزمین می‌باشد و در مواردی هر دو را خارج از منی می‌دانستند. لزوم رعایت اقریبیت در انتخاب محل ذبح موجب می‌شد که ذبح در کشتارگاههای قدیمی انجام شود. سرانجام در سال ۷۱، وقتی روشن شد که بانک توسعه اسلامی مجری و بهره‌بردار طرح ذبح قربانی است. توسط مسوولین حج، تصمیم به استفاده ایران از این امکانات و شرکت در این طرح گرفته شد. این تصمیم در آخرین لحظات سال ۷۱؛ یعنی یک روز قبل از عرفه، اتخاذ گردید. در چنان فرصت کوتاهی، طبعاً برنامه‌ریزی و تنظیم امور در حد مطلوب و اجرای کار در حد وسیع میسر نبود و این کار در حد محدودی، برای تعدادی از زائران و کارکنان داوطلب بعثه و ستاد حج انجام شد و در مجموع حدود ۱۳۵۰ رأس گوسفند ذبح شد. این کار، در عین محدود بودن، نقطه شروعی بود برای وارد شدن ایران در این مجموعه. سازمان حج و زیارت از آن زمان تصمیم به وارد شدن فعال در این طرح گرفت. ضمن ثبت تجربیات سال اول، طرحی تهیه و برای ذبح قربانی در سال ۷۲ مقدمات لازم را تهیه نمود و براساس آن تصمیم، هدف سال ۷۲ ذبح ۴۰ تا ۵۰ هزار رأس گوسفند تعیین شد.

طرح قربانی سال ۷۲

براساس تجربیات حاصل از کاری که در سال قبل انجام شده بود، طرحی برای سال ۷۲ تهیه

و تنظیم شد.

طرح فوق بر اساس هدف حدود ۵۰ هزار رأس گوسفند طراحی شده بود.

در این طرح فرض شد که کشتارگاه شماره ۱، که ظرفیت ذبح ۳۵۰۰ تا ۴۰۰۰ رأس گوسفند در هر ساعت را دارد (۵۲ خط هر خط ۷۰ تا ۸۰ گوسفند در هر ساعت) برای روز عید قربان در اختیار ستاد حج ایران قرار گیرد. با چنین ظرفیتی، به فرض شروع ذبح از صبح روز دهم تا غروب آن روز، برای ۱۳/۵ ساعت زمان، با حساب زمان توقف ظهر برای نماز و نهار، نیل به هدف ۵۰ هزار رأس پیش بینی شد.

از اصول این طرح این بود که کلیه افرادی که برای همکاری در طرح انتخاب می‌شوند و

مسئولیت قبول می‌کنند، قصد عمره مفرده نمایند تا بتوانند در روزهای نهم و دهم و یازدهم و در صورت اقتضا، روز دوازدهم در کشتارگاه بوده و تمام وقت آماده کار باشند و بعلاوه روزهای قبل از ایام تشریق هم بتوانند رفت و آمد بین مکه و منی و منطقه بنمایند.

در بررسیهای بیشتر، با توجه به حجم کاری که باید در کشتارگاه انجام شود و نظم و انضباطی که لازمه کار در کشتارگاه صنعتی است، تصمیم بر این شد که تعداد ۴۰ تا ۴۵ نفر از ذابحین حرفه‌ای با معرفی و مشورت سازمان گوشت کشور انتخاب شوند و این همکاران، علاوه بر انتخاب ذبیحه در روزهای هفتم تا نهم ذبحجه، بطور تمام وقت، در ایام تشریق برای ذبح گوسفندان در کشتارگاه، آماده کار خواهند بود.

- به منظور کاهش تعداد نیروی انسانی مورد نیاز برای طرح، پرسنل ستادی طرح، در حداقل ممکن طراحی شد و در طرح پیش بینی گردید که پرسنل ستادی مورد نیاز، در روزهای دهم و یازدهم، از میان افراد ستادهای مکه و مدینه و جده و داوطلبین سایر ستادهای حج انتخاب و در آن روز با طرح همکاری کنند.

- علاوه بر تأمین ذابحین حرفه‌ای، جهت افزایش راندمان کار آنان و مساعدت به ذابحین برای آوردن و خواباندن گوسفندان و آماده کردن آنها برای ذبح؛ پیش بینی شد که ذابحین داوطلب و آماتور کاروان‌ها نیز برای این کار پذیرفته شوند.

توافقات به عمل آمده با بانک توسعه اسلامی:

۱ - کشتارگاه شماره ۲ از سحرگاه روز دهم ذبحجه، با ظرفیت کامل، در اختیار ایران قرار گیرد.
۲ - تعداد ۱۵۰۰۰ رأس گوسفند بطور قطعی، توسط ایران خریداری شود. بهای آن معادل ۵۱۰۰۰۰۰ ریال سعودی به بانک توسعه اسلامی پرداخت شود و تعداد ۱۵۰۰۰ کوپن گوسفند تحویل ایران گردد.

۳ - چنانچه در طول عملیات ذبح روز دهم و یازدهم، تعداد ذبح از ۱۵۰۰۰ رأس تجاوز کرد، بدون نیاز به هیچگونه اقدام یا اخذ تأییدی، تا مرز ۲۰ هزار رأس، کار را ادامه داده و پس از پایان ذبح، نسبت به تسویه حساب و پرداخت ما به التفاوت به بانک اقدام شود.

۴ - محل کار و استراحت مناسبی در محل کشتارگاه برای پرسنل و ذابحین ایرانی در اختیار ایرانیان قرار گیرد.

۵ - استفاده از خط تلفن کشتارگاه برای ستاد طرح قربانی مجاز باشد.

- ۶- ذبح در کشتارگاه توسط ذابحین ایرانی انجام شود.
- ۷- اجازه ورود به وکیل کاروانها جهت قرائت نام زائرین و نظارت بر ذبح، به هر تعداد که نیاز باشد داده شود. به این منظور، برگه‌های ورود به کشتارگاه که به دفعات قابل استفاده خواهد بود، در اختیار ایران قرار گیرد.
- ۸- تغذیه پرسنل ایرانی در کشتارگاه، در حد برنامه غذایی کشتارگاه عملی خواهد شد. علاوه بر آن، در صورت تمایل، امکان آوردن غذا و نوشابه از ستاد نیز به کشتارگاه فراهم باشد.
- ۹- ابزار و وسائل لازم از قبیل ماسک، کلاه، چکمه و روپوش توسط ستاد تأمین شده و کشتارگاه هر کمبودی را تأمین نماید.
- ۱۰- مقاطعه کار تأمین گوسفند برای بانک توسعه اسلامی، موظف شده است که گوسفندان دارای شرایط ذبح (که شرایط مشترکی با شرایط ما داشتند) را انتخاب و به آغل کشتارگاه بیاورد. در عین حال اجازه داده می‌شود که از بین گوسفندان خریداری شده برای بانک، گوسفندانی که دارای شرایط ذبح نباشند، پس زده شود. محل انتخاب گوسفندان، می‌تواند بندر جده یا آغل‌های کشتارگاه باشد.
- ۱۱- گوسفندان ذبح شده توسط حجاج ایرانی می‌تواند برای حمل و توزیع، به ایران تحویل شود. لیکن از هزینه‌های توزیع که جزئی از قیمت تمام شده و قیمت خریداری گوسفندان می‌باشد، چیزی کسر نخواهد شد.
- ۱۲- غیر از ذبح گوسفند توسط ذابحین ایرانی، بقیه کارهای کشتارگاه اعم از نگهداری گوسفندان، آوردن آنان به آغل کوچک، خواباندن گوسفند جهت ذبح و عملیات پس از ذبح (پوست کنی و بیرون آوردن امعاء و احشاء آن و شستشو و کفن کردن و انجماد آنان) بر عهده کشتارگاه و توسط پيشمانکاران مربوطه انجام خواهد شد. هزینه ذبح از قیمت تمام شده کسر نخواهد شد.
- ۱۳- بانک توسعه اسلامی جهت صدور کارت تردد برای مسؤولین و خودروهایی ستاد، جهت تسهیل رفت و آمد به منطقه، قول مساعد دادند (لیکن موفق به اجرای آن نشدند).

توزیع سهمیه بین کاروانها:

با توجه به اعلام قبلی و در جریان گذاشتن کاروانها، مبنی بر هدف ذبح ۵۰ هزار گوسفند و درخواست از مدیران کاروانها برای اعلام تعداد داوطلب هر کاروان، آماري از کاروانها در تهران گرفته شد که در مکه معظمه تکمیل گردید و حدود ۲۵۰ کاروان، آمادگی خود را برای مشارکت در طرح، به

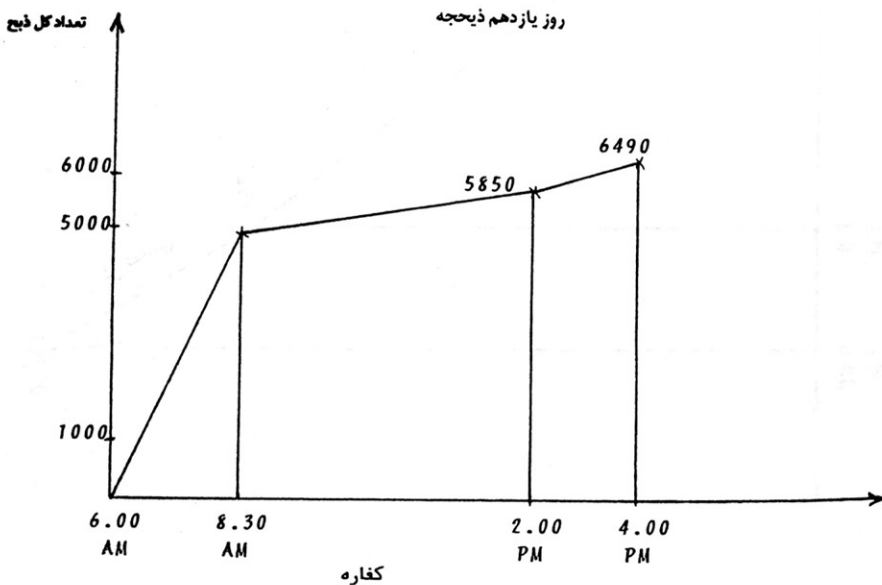
همراه تعداد زائران داوطلب خود، اعلام کرده بودند. عدم تکمیل فرمها توسط برخی مدیران کاروان هم به دلیل نرسیدن فرم به آنان یا فرصت نکردن برای ارسال فرمها به ستاد طرح قربانی بود که متعاقباً در مکه فرمها را ارائه می نمودند.

البته تعداد اعلام شده توسط کاروانها، تقریبی بوده و همه زائران هم تصمیم قطعی خود را نگرفته بودند و تصمیم قطعی زائرین در بسیاری موارد، تابع شرایط قیمت بازار و خبرهای مربوط به تفاوت قیمت گوسفند در طرح و بازار بود. نظر و برداشت روحانیون و مدیران کاروانها هم از طرح بسیار متفاوت بود و در پاسخ به سؤال زائرین، پاسخهای متفاوتی ارائه میدادند.

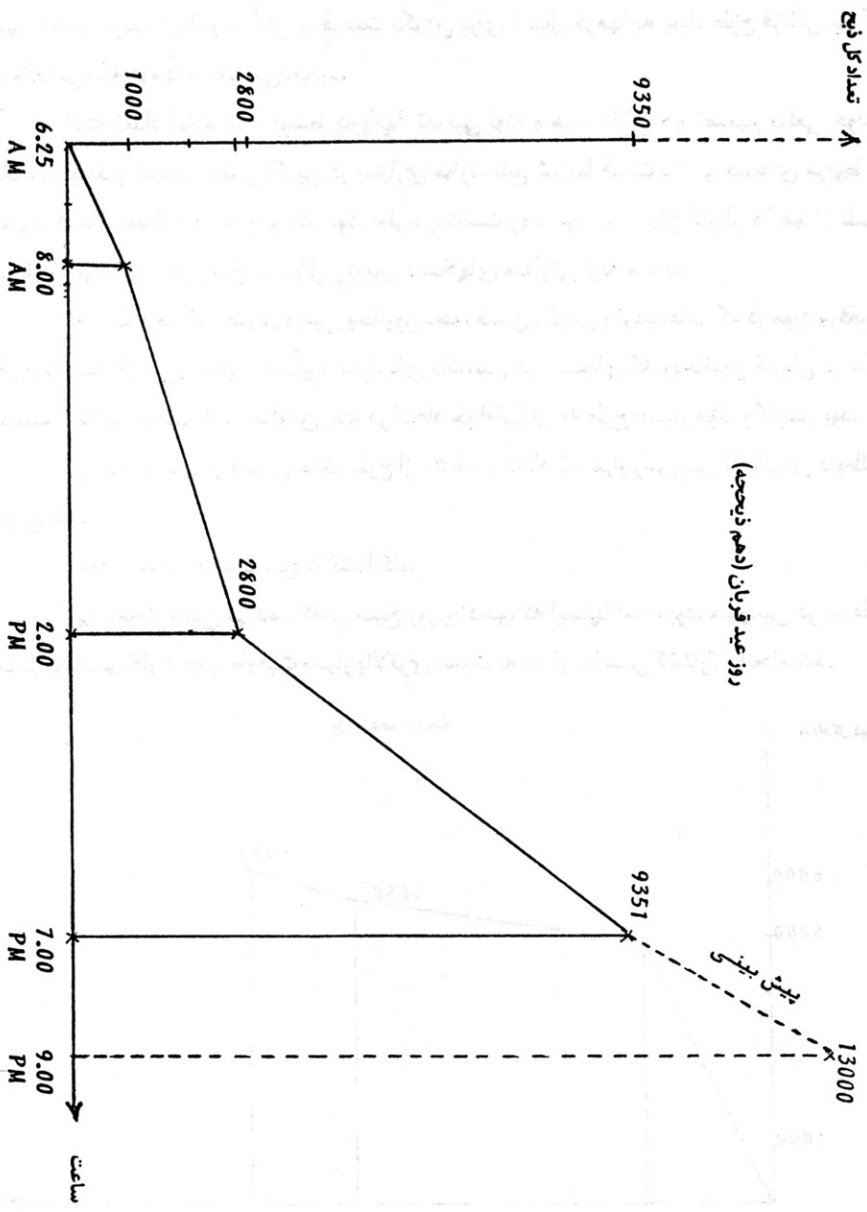
بعثه مقام معظم رهبری و امور روحانیون بعثه، ضمن نگرانی و تردیدهایی که در مورد موفقیت طرح داشتند، از طرح حمایت و تأیید سازندهای داشتند و در جلسهای که روحانیون کاروان در مکه معظمه داشتند، توضیحات مسؤلین بعثه در ایجاد جو اطمینان به طرح، بسیار مؤثر و کارساز بود. در نهایت، پس از کاهش هدف طرح از ۵۰ هزار، تعداد ۱۵ هزار رأس بین کاروانهای داوطلب توزیع شد.

نمودار تعداد و ساعت ذبح در کشتارگاه:

این نمودار نشان می دهد که در صبح روز یازدهم، که لیستها آماده بود، همچنین در ساعات عصر روز دهم، کار ذبح، با ظرفیت بسیار بالاتری نسبت به ظرفیت اسمی کشتارگاه انجام شد.

$$\text{تعداد کل ذبح} = 150 + 9351 + 6490 = 15991$$

عملکرد اقتصادی طرح:

طرح برای ذبح حدود ۵۰ هزار رأس سازماندهی و طراحی شده بود، لیکن بدلیل محدودیتهای فیزیکی، از نظر ظرفیت کشتارگاه و محدودیتهای شرعی (که قبلاً توضیح داده شد) هدف طرح به ۱۵۰۰۰ رأس محدود و ۱۶۰۰۰ رأس عمل شد.

در حد همین ۱۶۰۰۰ رأس، از بعد اقتصادی طرح می توان محاسبات زیر را نمود:

قیمت گوسفند در کشتارگاههای قدیم، در روز اول بین ۳۸۰ تا ۴۵۰ ریال سعودی بود که روز دوم تا ۶۰۰ ریال رسید. در حالی که قیمت آن در این طرح، در رقم ۳۵۰ ریال ثابت ماند. و این در حالی است که کیفیت گوسفندان داخل کشتارگاه - به شهادت اکثر قریب به اتفاق افرادی که در هر دو کشتارگاه گوسفند خریده و ذبح کردند - حداقل ۴۰ درصد بهتر از گوسفندان آزاد بود.

اگر از تفاوت کیفی گوسفندان صرفنظر کنیم و آن را در محاسبه دخالت ندهیم بطور متوسط هر گوسفند دست کم ۷۰ ریال سعودی ارزانتر به حجاج ایرانی فروخته شد و ۱۱۲۰۰۰۰ ریال سعودی ارز از حجاج کمتر وصول و خرج شد. $۱۶۰۰۰ \times ۷۰ = ۱۱۲۰۰۰۰$

این رقم ضربدر هر ریال سعودی؛ یعنی ۴۴ تومان، معادل ۴۹۲۸۰۰۰۰۰ ریال ایرانی، چیزی در حدود ۵۰ میلیون تومان صرفه جویی مستقیم.

از بعد دیگر، این طرح موجب شد که گوشت ۱۶۰۰۰ رأس گوسفند هدر نرفته و بازیابی شود و به مصرف واقعی خود که هدیه و تغذیه مستحقین و مسلمانان فقیر است، برسد. اگر هر رأس گوسفند را با همان قیمت فروخته شده، ۳۵۰ ریال سعودی در نظر بگیریم، در مجموع معادل - $۱۶۰۰۰ \times ۳۵۰ = ۵۶۰۰۰۰۰$ ریال سعودی؛ یعنی ۲۴۶۴۰۰۰۰۰۰ ریال ایرانی گوشت از بین نرفت و احیا شد (حدود ۲۵۰ میلیون تومان).

هزینه اجرای طرح را نیز می توان محاسبه کرد. یکی هزینه های مستقیم طرح که از محل ارز وصول شده از حجاج (گوسفندی ۱۰ ریال سعودی) تأمین گردید و از این منبع کل هزینه های طرح و حق الزحمه ذابحین برآورد و تأمین شد و در انتها نیز از محل همین ۱۰ ریال ها، مبلغ ۷۰۱۵۶ ریال سعودی به سازمان حج و زیارت پرداخت شد (معادل ۱۸۹۶۱ دلار یا ۳۰۸۶۸۰۰۰۰ ریال ایرانی) که این رقم را اگر به تعداد افراد شاغل در طرح تقسیم کنیم - $۴۸۹۹۷۸ / ۶۳ = ۳۰۸۶۸۰۰۰۰$ ریال ایرانی به ازای هر فرد شاغل در طرح، به سازمان حج و زیارت پرداخت شد. یادآور میشویم که بخشی از آن هزینه، خرید تجهیزات و لوازمی است که مصرف شدنی نبوده و برای سال آتی قابل استفاده است ولی برای سهولت محاسبه آنها را به حساب هزینه منظور کرده ایم.

مخارجی که سازمان حج و زیارت صرف کرد، هزینه اعزام ۶۳ نفر پرسنل طرح بود و ما مبنای محاسبه را بالاترین رقم ممکن یعنی ۳۵۰ هزار تومان برای هر نفر فرض می‌کنیم، که هزینه سازمان مسلماً از این رقم کمتر است.

با حساب فوق رقم هزینه سازمان حج و زیارت برای هر نفر $350000 - 489978 = 3010022/-$ ریال می‌شود و برای کل افراد $3010022 \times 63 = 189631000/-$ ریال ایرانی یا $18/9$ میلیون تومان. اگر این رقم را به 16000 رأس گوسفند تقسیم کنیم $189631000 : 16000 = 11852$ یا 1185 تومان به ازای هر رأس گوسفند خواهد بود.

علاوه بر محاسبات فوق، این نکته هم قابل ذکر است که اصولاً هدف از اجرای طرح، مشابه سایر امور حج یک هدف اقتصادی خالص نبوده است و چنانچه هدف، صرف اقتصادی می‌بود، می‌توانست با اخذ 30 ریال از هر گوسفند بجای 10 ریال سعودی؛ یعنی فروش گرانتر گوسفندان به حجاج، به ازای هر گوسفند 370 ریال سعودی، کل هزینه اعزام را بر مبنای 350 هزار تومان هر نفر، به دست آورد و این در حالی است که قیمت گوسفند آزاد، در بهترین شرایط و حداقل قیمت 380 ریال سعودی برای زائرین بود.

مسائل اجتماعی و سیاسی، و نکات مثبت از دیدگاه زائرینی که از طرح استفاده کردند، و همچنین از دیدگاه مسؤولین بانک توسعه اسلامی که عملکرد تیم ایرانی موجب شد نگرانیهای قبلی و بیش داوریهایی که داشتند رفع شود، و همچنین روشن شدن نقاط بحرانی طرح قربانی و راه حل‌های مناسب آن، که زمینه اجرای طرح را برای سالهای آتی در حجم بسیار بالاتری، در حد کل زائرین فراهم کرده، دستاوردهای دیگر طرح است که در محاسبات اقتصادی ما منظور نشده است.

مسائل مالی طرح:

تنظیم امور مالی طرح، یکی از نقاط قوت طرح است و بدون هیچگونه کم و کاستی، حساب روشن و قابل ارائه‌ای تهیه شده است.

گردش منابع مالی طرح، بدین ترتیب بود که ابتدا مبلغ 5100000 ریال سعودی بابت بهای 15000 رأس گوسفند (هر رأس 340 ریال)، از امور مالی سازمان حج زیارت (حساب جده) اخذ و به بانک توسعه اسلامی پرداخت شد. مبلغ 10000 ریال سعودی نیز در دو مرحله به عنوان تنخواه گردان، از امور مالی ستاد مکه وصول شد تا صرف هزینه‌های جاری طرح شود. در موقع فروش

گوسفندها به مدیران کاروان، با هماهنگی امور مالی ستاد مکه، فرمی (به نام فرم سه قسمتی) تنظیم شد که مدیران کاروان بهای گوسفندان را به حساب ستاد مکه واریز میکردند و این پرداختها در امور مالی ستاد و امور مالی طرح ثبت می شد بطوری که در انتها، اختلاف رقم و مغایرتی در تعداد گوسفند فروخته شده و وجوه وصول شده وجود نداشت.

قربانگاه قدیم

قربانگاه جدید

نظارت بعثه:

یکی از فرازهای درخشان و نقاط مثبت طرح، ارتباط دائمی، اخذ راهنمایی و ارشاد و کسب تأیید و حمایت‌های بی دریغ بعثه مقام معظم رهبری و بعثه‌های حضرات آیات عظام بود. این ارتباط از ابتدای کار، در زمان طراحی و سازماندهی تا آخرین مراحل ذبح؛ در روز عید قربان و در هر زمانی که مشکل و سؤال شرعی مطرح می‌شد برقرار بود و این ارتباط پشتوانه بزرگ و محکم طرح بود. حاصل این ارتباط، نظارت دقیق بر صحت روند کار و بیمه آن، به لحاظ رعایت دقایق شرعی و ایجاد اطمینان در مسؤولین بعثه و ستاد و مدیران و روحانیون کاروان و حجاج محترم بود. در اینجا، به طور خاص بایستی همفکری، راهنمایی و تأییدات «امور روحانیت» بعثه مقام معظم رهبری، حجة الاسلام و المسلمین جناب آقای قاضی عسکر و جناب حجت الاسلام والمسلمین فلاح زاده را یادآور و از آنان تشکر و سپاسگزاری نماییم.

حسن ختام طرح، ملاقات روز دوازدهم ذیحجه با حضرت حجت الاسلام و المسلمین محمدی ری شهری نماینده محترم ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی در دفتر ایشان بود که به همراه جناب آقای رضایی سرپرست سازمان حج و زیارت و آقای شاپوریان رئیس ستاد مکه و تعدادی از اعضای طرح قربانی انجام گرفت.

ایشان در این ملاقات، اجرای طرح را بسیار خوب ارزیابی کردند و تأکید نمودند که برای سال آینده بایستی برنامه ریزی شود که در حجم بالاتر و پوشش بیشتری اجرا شود. به لحاظ اجرای بهتر کار و استفاده از زمان صبح عید قربان، همکاری فعالتر مدیران و روحانیون محترم کاروانها را لازم می‌دانستند و تأکید داشتند که برای سال آتی در این زمینه، باید جهت جلب این همکاری اقدامات جدی تری انجام شود.

در یک جمع بندی کلی، نتیجه بررسی گزارش عملکرد طرح، در سال ۷۲ را می‌توان در سه بند زیر بیان نمود:

الف - عملکرد طرح در سال ۷۲ مثبت، رضایت بخش و قابل قبول و منطبق با ضوابط شرعی ارزیابی شده است.

ب - اجرای طرح سال جاری، تردیدها و شبهات احتمالی در مورد طرح را، چه به لحاظ شرعی و چه به لحاظ عملی و واقع بینانه بودن طرح، از بین برد و لذا برای سال آتی انتظار و توقع بیشتری از این طرح می‌رود و باید برای سال آتی حجم کار را افزایش داد.

ج - علاوه بر رشد کمی و تعداد ذبح در سال آتی، لازم است که برای بهبود کیفی طرح نیز اقدام

جدی شود و تدابیر لازم برای رفع محدودیتها، نواقص، کمبودها، اشکالات و حل مسائلی که در سال جاری مبتلا به طرح بوده است، اتخاذ و با استفاده از فرصت نسبتاً مناسبی که در اختیار است، نسبت به اعمال آن تدابیر و پیاده کردن آن روشها اقدام نمائیم.

همانگونه که در گزارشهای پیشین نیز اشاره شد، در سال جاری نیز در راستای تحقق اهداف تعیین شده در برنامه عملیاتی، اقدامات و تدابیر مختلفی در زمینههای مختلف صورت گرفته است. در این راستا، با توجه به اهمیت موضوع، اقدامات ویژه‌ای در زمینههای مختلف صورت گرفته است. در این راستا، با توجه به اهمیت موضوع، اقدامات ویژه‌ای در زمینههای مختلف صورت گرفته است.

در راستای تحقق اهداف تعیین شده در برنامه عملیاتی، اقدامات و تدابیر مختلفی در زمینههای مختلف صورت گرفته است. در این راستا، با توجه به اهمیت موضوع، اقدامات ویژه‌ای در زمینههای مختلف صورت گرفته است.

در راستای تحقق اهداف تعیین شده در برنامه عملیاتی، اقدامات و تدابیر مختلفی در زمینههای مختلف صورت گرفته است. در این راستا، با توجه به اهمیت موضوع، اقدامات ویژه‌ای در زمینههای مختلف صورت گرفته است.

در راستای تحقق اهداف تعیین شده در برنامه عملیاتی، اقدامات و تدابیر مختلفی در زمینههای مختلف صورت گرفته است. در این راستا، با توجه به اهمیت موضوع، اقدامات ویژه‌ای در زمینههای مختلف صورت گرفته است.

در راستای تحقق اهداف تعیین شده در برنامه عملیاتی، اقدامات و تدابیر مختلفی در زمینههای مختلف صورت گرفته است. در این راستا، با توجه به اهمیت موضوع، اقدامات ویژه‌ای در زمینههای مختلف صورت گرفته است.